

Emlékeztető az UMNB Kulturális Szakbizottsága 2019. évi első üléséről

Az ülés időpontja: 2019. január 25.

Az ülés helyszíne: Fővárosi Nagycirkusz 1146 Budapest Állatkerti krt. 12/a. szám alatti épületének különterme

Az ülésen jelen vannak:

szavazati joggal: **Prof. Dr. Réthelyi Miklós** UMNB elnök, **Csorba László** kulturális szakbizottsági elnök, **Dr. Soós Gábor** UMNB főtitkár, **Mayer Gyula** Magyar Tudományos Akadémia, **Lonkai Gabriella** EMMI, **Tóth János** Hagyományok Háza, **Miklósvölgyi Péter** Országgyűlés kultúráért felelős bizottsága;

tanácskozási joggal: **Deákné Faragó Barbara** Külügyminisztérium, **Fórika László dr.** Alapvető Jogok Biztosának Hivatala.

Jelen voltak még: **Gyarmati Vera** UMNB Titkárság, illetve **Nagy Bernadett** UMNB Kommunikációs és Információs Szakbizottság titkára.

Napirendi pontok

1. Köszöntők
2. Napirend elfogadása
3. Ügyrend elfogadása
4. Főtitkári beszámoló
5. Témajavaslatok Magyarország UNESCO Végrehajtó Tanács-tagsági pályázatának programfüzetébe
6. Tájékoztató az "Alapítvány a kulturális sokszínűségért" civil szervezetről

1. Köszöntők

Csorba László, a szakbizottság elnöke (továbbiakban: az Elnök) köszöntötte a résztvevőket, bemutatta az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottság elnökét és főtitkárát, majd átadta a szót Dr. Réthelyi Miklósnak, az UMNB elnökének.

Dr. Réthelyi Miklós elnök úr is köszöntötte a résztvevőket, majd röviden bemutatta az UNESCO, illetve a Magyar Nemzeti Bizottság felépítését, annak szakbizottságait, valamint

megköszönte a tagoknak, hogy elvállalták a felkérést. Elmondta, hogy az UMNB elnökének és a szakbizottsági elnököknek is célja, hogy a különböző szakbizottságok együttműködjenek a többiek munkájához kapcsolódó ügyekben, de emellett egyéni munkára is bízta a bizottságot.

Ezt követően az Elnök kérésére a résztvevők is röviden bemutatkoztak.

2. Napirend elfogadása

Az Elnök ismertette a napirendet. Ezt követően az elnök megállapította, hogy a szakbizottság az Ügyrendben foglaltaknak megfelelően szavazatképes. Ezt követően a szavazati joggal rendelkező szakbizottsági tagok nyílt szavazással, egyhangúan, ellenvélemény vagy tartózkodás nélkül elfogadták az ülés napirendjét.

3. Ügyrend elfogadása

Az Elnök megkérte a jelenlévő, szavazati joggal rendelkező tagokat, hogy a szakbizottság ügyrendjét – mely előzetesen megküldésre került – fogadják el. Ezt követően a szakbizottság ügyrendje nyílt szavazással, egyhangúan, ellenvetés vagy módosító indítvány nélkül elfogadásra került.

4. Főtitkári beszámoló

Dr. Soós Gábor, az UMNB főtitkára a szakbizottság működésével kapcsolatos kérdésekre reflektálva kezdte beszámolóját. Ismertette az UMNB jogszabályi környezetét. Kiemelte az UNESCO egyedi helyzetét az ENSZ-családon belül, mint az egyetlen olyan ENSZ-szervezet, melynek nemzeti bizottsági hálózata van. A nemzeti bizottságok feladata az UNESCO-központ, a tagállam államigazgatási szervei és az adott ország szakmai és civil szervezetei közötti együttműködés elősegítése. Az UMNB-nek 7 szakbizottsága van, a Titkársága pedig az EMMI Közigazgatási Államtitkárságán belül működik.

Az UNESCO központjának költségvetése úgy épül föl, hogy a négy évre meghatározott költségvetésben minden szektoron belül két fő cselekvési területet határoznak meg, mely a kultúra esetében a kultúra és az örökség védelme és megőrzése, valamint a kreativitás és a kulturális kifejezések sokszínűségének előmozdítása, és a szellemi kulturális örökség megőrzése a fenntartható fejlődés érdekében. A fő cselekvési célok alá vannak rendelve az elvárt eredmények, melyek közül a Főtitkár kiemelte a kulturális örökség megőrzését, az illegális műtárgykereskedelem elleni küzdelmet, a múzeumok szerepének erősítését, és a szellemi kulturális örökség megőrzését. Hangsúlyozta, hogy a világörökségnek és a szellemi kulturális örökségnek az UMNB-n belül van külön szakbizottsága, így az e témákhoz kapcsolódó feladatok nem a kulturális szakbizottság feladatai közé tartoznak.

Ezt követően beszélt a kulturális szakbizottság tematikus kereteiről, a 17 fenntartható fejlődési cél elfogadásáról. Elmondta, hogy a kultúra e célok között önálló célként nem jelenik meg, de pl. a 11. célon belül megjelenik a kulturális örökség megőrzése. Ez az első alkalom, hogy a nemzetközi fejlesztési célok között átfogó módon megjelenik a kultúra az

oktatás, a fenntartható városok, az élelmiszer biztonság, a gazdasági növekedés, a fenntartható fogyasztási és termelési minták, valamint a békés és befogadó társadalmak céljai kontextusában. Ezt követően a Főtitkár ismertette az UMNB elmúlt időszakának főbb tevékenységeit:

Tihanyi konferencia: 2014 óta rendezik meg, vallásközi párbeszédnek indult, melynek nemzetközi kontextusa 2016-tól a 2030-ig szóló fenntartható fejlődési keretrendszer volt. 2019. júniusban a felelősség a fő téma.

A fenntarthatóság témaköre a felsőoktatásban c. konferencia: ELTE Társadalomtudományi Karának humánökológia mesterszakával együttműködve rendezték 2018 novemberében az MTA-val együttműködésben. Fő kérdés, hogy a globális ökológiai válság kihívásaira választ kereső, főként társadalomtudományi törekvéseket miként lehet eljuttatni a diákokhoz.. Kiadvány is készül, mely várhatóan márciusban jelenik meg.

UNESCO Társuló Iskolák Hálózatának hazai koordinációja: az UMNB Titkársága 2018-ban megkezdte az UNESCO hazai Társuló Iskolák Hálózatának megújítását, melybe külső partnerként bevonta a PontVelem Nonprofit Kft.-t. Ezen együttműködés keretében készült el a hároméves stratégia, melynek célja, hogy a periódus végére egy szellemiségében, struktúrájában és létszámában megerősödött iskolahálózat jöjjön létre..

Nemzeti beszámoló egyes UNESCO ajánlások hazai végrehajtásáról: Ajánlás a dokumentumörökség megőrzéséről és hozzáférhetőségéről, ideértve a digitális formában létező dokumentumörökséget is (2015); Ajánlás a múzeumok és gyűjtemények védelméről, fejlesztéséről, sokszínűségükről és a társadalomban betöltött szerepükről (2015); Ajánlás a többnyelvűség előmozdításáról és a cyberspace-hez való egyetemes hozzáférésről (2003)

UNESCO-val közösen ünnepelt évfordulók: korábban Semmelweis, Rómer Flóris, Lechner Ödön, Robert Capa. 2019-ben kerül megrendezésre Eötvös Loránd, valamint Csontváry Kosztka Tivadar halának 100. évfordulója, melyekhez számos rendezvény/esemény társul. Eötvös Loránd évfordulójához kapcsolódva a Magyar Posta április 8-án bélyeget jelentet meg. A 2020-2021-es bienniumra Magyarország Cziffra György születésének 100., valamint Szenes Hanna halálának 100. évfordulóját javasolta az UNESCO számára, elfogadása esetén mindkettő 2021-ben esedékes.

UNESCO világnapok: február 21. – anyanyelv világnapja, november 3. csütörtöke – filozófia világnapja, május 16. - fény világnapja, április 30. – jazz világnapja.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem és a Magyar Tudományos Akadémia az UMNB-vel közösen konferenciát szervez a Huxley család, illetve Julian Huxley életéről, munkásságáról.

UNESCO díjak: Melina Mercouri-díj, Sharjah-díj. Kimondottan kulturális díj nincs, de a szakbizottság tehet erre javaslatot a jövőben (tagállam kezdeményezheti díj alapítását, és az UNESCO valamint a tagállam közös díja lesz, a tagállam finanszírozásában).

5. Témajavaslatok Magyarország UNESCO Végrehajtó Tanács-tagsági pályázatának programfüzetébe (Deákné Faragó Barbara – Külügyminisztérium)

Az UNESCO legfőbb dönt hozó szerve az Általános Konferencia. A Végrehajtó Tanács (VT) 58 tagból áll, és hathavonta ülésezve monitorozza az Általános Konferencián elfogadott

költségvetés és döntések végrehajtását. Magyarország legutóbb a 2003-2009 között volt a VT tagja. Hazánk ismételten pályázatot nyújtott be a 2019-23 időszakra, 4 évre. A tagsággal fokozottabb lesz a részvételünk az UNESCO döntéseiben, lehetőséget adhat a magyar szándékok, témák kibontására. Ezért fontos, hogy a szakbizottság is tudjon erről és megfogalmazza javaslatait. A Külgazdasági és Külügyminisztérium (továbbiakban: KKM) kezdeményezésére március végére készül egy kiadvány a magyar pályázathoz kapcsolódóan.

Faragó Barbara köszöni a téma napirendre tűzését és a szakbizottság segítségét. Tájékoztatja a jelenlévőket, hogy a KKM a diplomáciai munkát megkezdte. Dr. Réthelyi Miklós elnök úr tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az egyik témajavaslat Julien Huxley szellemi örökségének, valamint a Huxley család örökségének megismertetése.

6. Tájékoztató az "Alapítvány a kulturális sokszínűségért" civil szervezetről

Az UNESCO május 21-én ünnepli a kulturális sokszínűség napját.

Csorba László elnök tájékoztatta a jelenlévőket, hogy a Magyar Kultúra Napján megalakult az „Alapítvány a kulturális sokszínűségért” nevű civil szervezet, melynek kuratóriumi tagjai Kirschner Péter, Batta András, Sebő Ferenc, Szűcs Móni, Hegedűs D. Géza, Fehér László Eppel János, Gerendai Károly, Mikecz Péter, Takáts Annamária. A Kuratórium elnöke Csorba László és Kirschner Péter. Az elnök kéri a szakbizottság tagjait, hogy támogassák, hogy az UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága támogassa az Alapítvány munkáját.

Az Alapítvány első lépésben egy díj kiírását tervezi a kulturálisan sokszínű települések elismerésére.

A bizottság szavazati joggal rendelkező tagjai 2 tartózkodás mellett (a kérdésben érintett Dr. Réthelyi Miklós elnök és Dr. Soós Gábor főtitkár) egyetértett az Alapítvány munkájának támogatásával.

A szakbizottsági ülés végén az Elnök megköszönte a jelenlevőknek a részvételt.

Az emlékeztetőt készítette: Nagy Bernadett, a Kulturális Szakbizottság titkára

Budapest, 2019. március